

ACTES XIV Jornades Culturals
a la Plana de l'Arc

La Vall d'Alba, 23, 24 i 25 d'octubre de 2009

DIPUTACIÓ
D'ALBA
E
CASTELLÓ

ACTES XIV Jornades Culturals
a la Plana de l'Arc

La Vall d'Alba, 23, 24 i 25 d'octubre de 2009

ACTES XIV Jornades Culturals
a la Plana de l'Arc

La Vall d'Alba, 23, 24 i 25 d'octubre de 2009

DIPUTACIÓ
D
CASTELLÓ

2012

© **Delt text:** Els autors.

De la coordinació edició: Comissió Organitzadora
XIV Jornades Culturals a la Plana de l'Arc

De la present edició: Servei de Publicacions Diputació de Castelló, 2012

Edita: Diputació de Castelló. Servei de Publicacions

Imprimeix:

DIPUTACIÓ
D E
CASTELLÓ
Impremta

I.S.B.N.: 84-89944-23-7

Dipòsit Legal: CS-358-2001

COL·LABORACIÓ ENTRE LA UNIVERSITAT DE CASTELLÓ I LA PLANA DE L'ARC EN EL REPOSITORI DIGITAL

Vicent Falomir Delcampo

Facultatiu d'Arxius i Biblioteques. Director Biblioteca-Centre de Documentació de la Universitat Jaume I de Castelló i professor del Departament de Traducció i Comunicació

INTRODUCCIÓ

La Universitat Jaume I de Castelló des del seu naixement, any 1991, ha estat i continua estant oberta a la societat, mantenint una relació molt fluida amb entitats públiques i privades en pro de la millora de tots els ciutadans, aportant un valor en la investigació, en la docència a nivell superior i en les diverses activitats culturals, mitjançant convenis de col·laboració.

La proposta que ara presentem pot ser una fita important per iniciar una relació de col·laboració entre la Plana de l'Arc i la Universitat. Sabem que el disposar informació immediata i fàcil moltes vegades resulta impossible, per la qual cosa necessitem canals d'informació que sense desplaçar-te del lloc d'estudi, treball... puguem aconseguir informació, i si és gratuïta encara millor. Això és possible mitjançant el repositori digital.

Què es un Repositori?

La Wikipedia defineix la paraula repositorio com «**depósito** o **archivo** es un sitio centralizado donde se almacena y mantiene información digital, habitualmente bases de datos o archivos informáticos. El origen de la palabra española repositorio deriva del latín **repositorium**, que significaba armario, alacena. Este término es recogido en el Diccionario de la Real Academia (DRAE) como: «Lugar donde se guarda algo».

Per tant el repositori és una espècie d'armari de rebost que enlloc de guardar aliments, guarda, de forma organitzada, documents. Un repositori és un sistema d'informació que preserva, difon i reuneix la producció intel·lectual d'una comunitat (Labastida, 2008). Així el repositori té un doble objectiu: per una banda conservar o preservar el material en ell introduït i per altra banda facilitar l'accés a tota la informació disponible en dit dipòsit.

El Repositori Digital de Castelló

La Biblioteca de la Universitat de Castelló, el 23 de abril de 2009, coincidint amb els 10 anys d'edifici bibliotecari, va presentar a tota la comunitat universitària el repositori digital de Castelló. <<http://repositori.uji.es>>. Està estructurat, en principi, en cinc comunitats o col·leccions, que s'aniran incrementant a mesura de les necessitats. En aquest moment, les comunitats disponibles, són:

- Investigació, que recollirà documentació com tesis, articles, publicacions científiques, treballs d'investigació i projectes i memòries elaborades per estudiants, fruit del treball investigador de la nostra comunitat universitària.
- Docència que incorpora material docent i objectes d'aprenentatge. Aquesta comunitat també forma part del repositori col·lectiu, Materials Docents en Xarxa (MDX) de les Universitats del Consorci de Biblioteques Universitàries catalanes (CBUC) del que també és membre la Jaume I. (De la Vega, 2008)
- Revistes, on es pot consultar a *full text* en format digital tots els articles de les publicacions periòdiques editades pels departaments i serveis de la Universitat, entre aquestes cal esmentar: Asparkia, Cultura, Lenguaje y Representación, Dossiers Feministes, Millars, Recerca i Tiempos de América. A més, estem *linkats* a RACO, <http://www.raco.cat/> dipòsit cooperatiu del CBUC on es poden consultar les revistes editades per les universitats de Catalunya on estan també incorporades les de la universitat de Castelló.
- Documents Institucionals, que inclourà els documents creats per membres de la comunitat universitària com a resultat de la seva activitat administrativa i institucional.
- Biblioteca Digital de Castelló (BDCS) és una altra comunitat, la més desenvolupada, dins d'aquest repositori i recull el material bibliogràfic i documental de l'àmbit de la província de Castelló. La BDCS, a la vegada, està estructurada en diverses subcomunitats que s'aniran

incrementant a mesura que es vaja incorporant informació. A data d'avui (29 de setembre de 2009) hi ha introduïts més de 3.000 documents, que suposen més de 12.000 imatges digitalitzades, encara que s'estan incorporant cada dia més.

Les subcomunitats de la BDCS existents són:

- Autors castellanencs: Podem trobar 40 llibres escrits pels nostres autors, des del s. XVIII fins l'actualitat.
- Impressors castellanencs: Recull els llibres, fullets i altre material editat per diferents impremtes de la província (s. XIX-XX). Fins el moment s'han digitalitzat, 39.
- Revistes i diaris castellanencs: Premsa i publicacions periòdiques editades en les nostres localitats. (s. XIX-XX). Entre les últimes publicacions introduïdes, 8 en total, concretament el passat mes de setembre, ens trobem en les revistes locals de Borriol: *Cominells* i *la Botalaria*. També s'està digitalitzant i introduint l'Anuari de l'Agrupació Borrianenca de Cultura, gràcies a un conveni de col·laboració amb aquesta entitat cultural.
- Arxiu d'imatges de Castelló: Conté 19 postals, gravats i fotografies antigues de diferents localitats de la província de Castelló, datades, principalment, en el s. XX.
- Mapes i plànols: Aquesta subcomunitat del repositori pretén ser la cartoteca digital de la província de Castelló, amb principalment mapes des del s. XIX i primer terç del segle XX. La major part d'ells del fons cartogràfic de la Universitat de Castelló. Hem iniciat la col·lecció amb 21 mapes.
- Arxiu d'imatges Palanques: Conté les fotografies realitzades per aquest corresponsal de premsa entre les dècades de 1940 i 1990, en la comarca del Maestrat. Es fruit del conveni amb la Fundació Caixa Benicarló, que conserva la propietat de les fotografies originals en paper. Es pot consultar la informació digitalitzada <http://www.fotecapalanques.uji.es/>. Aquests fons consta de 21.904 fotografies, inventari realitzat gràcies a un conveni de col·laboració entre la Fundació i la Biblioteca de la Jaume I, la qual cosa va permetre contractar a una persona per a realitzar l'inventari i iniciar la seva digitalització i catalogació d'aquests fons fotogràfic, 664 fotos en aquesta primera fase, que recull imatges de pràcticament totes les poblacions del Baix Maestrat.

- Arxiu d'imatges de la Caixa Rural d'Onda: Resultat del conveni amb la Caixa Rural d'Onda i la Biblioteca de la Universitat de Castelló. Aquest fons inclou tant fotografies de la ciutat d'Onda al llarg del s. XX com fotos dels actes organitzats per aquesta entitat. En total s'han introduït les metadades i s'han digitalitzat al voltant de 3.000 documents fotogràfics.
- Arxiu sonor de Radio Castellón-Cadena Ser: Com a resultat del conveni entre la Universitat i Radio Castellón, durant aquest mes de setembre s'estan incorporant al repositori programes radiofònics d'aquesta emissora, radiats en la segona meitat s. XX, i actualment, amb problemes de conservació pel seu suport: cintes de casset, REBOX i DAT.

Aquest projecte de digitalització del material documental de la província de Castelló es va presentar, l'any 2008, a la convocatòria realitzada pel Ministeri de Cultura (Memòria descriptiva, abril, 2008) on a més es va presentar la corresponent memòria econòmica i un cronograma. A setembre de 2008 es comunicaren que ens havien concedit l'ajuda econòmica per portar endavant aquest projecte, la qual cosa ens va permetre poder contractar a dues persones, ja que

l'ajuda anava destinada amb aquesta finalitat. En sis mesos s'ha pogut aconseguir digitalitzar més de 12.000 imatges. Fa uns dies hem tornat a presentar la documentació per acollir-nos a un nou pla d'ajudes per part del Ministeri. Esperem que ens ho faciliten.

Com podem trobar tota aquesta informació?

Localitzar informació en aquest repositori és molt fàcil, es pot realitzar una cerca per autor, per títol, per matèria, per any, per comunitat, per paraula clau, etc. Aquest dipòsit digital està pensat per utilitzar-lo sense tenir que agafar un manual d'instruccions, està molt ben estructurat i fàcil per accedir a tota la informació. No obstant, si hi ha algun problema està l'Ask Librarian (pregunteu al bibliotecari) que mitjançant un formulari es pot resoldre qualsevol dubte o problema que tinguin el usuari i la resposta és immediata per part de personal especialitzat.

Per a la digitalització de tot aquest material es segueixen les directrius establides per la IFLA i la UNESCO (IFLA, 2002), respecte a les característiques tècniques a l'hora de digitalitzar. També, com es recomana, es crea per cada document un fitxer màster de preservació, i un fitxer de consulta, en format més comprimit, que és el que s'introdueix en el repositori.

El programari triat per al repositori digital ha estat el Dspace que fou creat pel MIT (Massachusetts Institute of Technology). Aquest software és un dels més utilitzats a nivell mundial per a l'arxiu de continguts digitals. Utilitza estàndards internacionals OAI (Open Archive Initiative). Això permet que la documentació del repositori digital de Castelló també es pot trobar des d'altres recolectors a nivell internacional com ROAR (Registry of Open Access Repositories) i a nivell nacional per HISPANA (Recolector de recursos digitals del Ministeri de Cultura). Actualment estem treballant en una nova versió d'aquest programari (amb Manakin) que permetrà la personalització de cada comunitat i per tant una millor visualització dels continguts.

Cal remarcar que en totes les col·leccions digitalitzades, s'està complint la Llei de Propietat Intel·lectual, garantint els drets d'autor corresponents.

Com la Plana de l'Arc pot participar o col·laborar en aquest repositori?

Un dels objectius de la Biblioteca Digital de Castelló (BDCS) és aconseguir tota la documentació possible (paper, fotografies, mapes, material audiovisual...) de la nostra província i poder establir en un únic punt la catalogació i la parametrització normalitzada de tots els documents introduïts.

Mitjançant un conveni de col·laboració entre la Plana de l'Arc i la Universitat es podria iniciar aquest projecte interessant. Una vegada signat el conveni es recolliria tot el material publicat, tant en suport paper com el de format electrònic, de les diverses jornades i es començaria a introduir-se en aquest dipòsit digital. Des de la primera Jornada Cultural de la Plana de l'Arc que va tenir lloc a la Pobla Tornersa, amb el primer article sobre epigrafia de Xavi Allepuz, l'any 1996, fins la publicació de les Actes de les VII Jornades que tingueren lloc a la Serra, Rosildos i Ibarsos i que es publicaren l'any 2007 en suport paper, malgrat que es trobaven en internet des del mateix dia de les Jornades que es realitzaren a l'octubre de 2002.

A més de la documentació generada en les Jornades (actes, monogràfics, fullets, etc.) també es podria incorporar en el repositori la documentació produïda pels ajuntaments de la Plana de l'Arc (Butlletins d'Informació Municipal (BIM), fullets informatius...) o per altres institucions tant públiques o privades (col·legis públics, associacions culturals...). Un exemple podria ser tots els monogràfics elaborats pel Col·legi Rural Agrupat (C.R.A) El Trescaire de la Pobla, Vilanova, Benlloc i la Torre.

Personal de la biblioteca de la universitat seria l'encarregat de catalogar tot el material, així com introduir les metadades corresponents de cadascuna de les comunicacions i ponències presentades i fer-ho accessible a través d'internet.

Consideracions finals

El camí iniciat a finals del 2007 per la Biblioteca de la Universitat de Castelló en el repositori digital que recull diversos formats d'informació com text, imatge i so, pot ser útil a la resta d'investigadors i curiosos de les nostres terres. A més es facilita un suport informatiu per part de documentalistes que estandarditzen la informació introduïda en cadascuna de les fitxes documentals. Una de les coses, al meu parer, més destacables és la preservació d'aquest munt d'informació que en aquest moment resulta, en la major part dels casos, difícil de localitzar, i facilita un millor accés a la informació mitjançant aquest arxiu digital.

BIBLIOGRAFIA

DE LA VEGA, Ricard (2008): *Repositoris institucionals: Aspectes pràctics*. Universitat Jaume I. Castelló

FALOMIR DELCAMPO, Vicent (2009): *El Repositori Digital de Castelló*. En *Mediterraneo*, 10 de maig, Castelló, p. 6.

IFLA; CIA; UNESCO (2002): *Directrices para proyectos de digitalización de colecciones y fondos de dominio publico, en particular para aquellos custodiados en bibliotecas y archivos.*

LABASTIDA I JUAN, Ignasi (2008): *Els repositoris.* Universitat Jaume I. Castelló.

MEMORIA descriptiva del proyecto: Biblioteca Digital de Castellón. Universitat Jaume I de Castellón, abril de 2008.

